

Vijeće
Europske unije

Bruxelles, 19. veljače 2024.
(OR. en)

6737/24

COEST 126

ISHOD POSTUPAKA

Od:	Glavno tajništvo Vijeća
Za:	Delegacije
Predmet:	Zaključci Vijeća o Bjelarusu

Za delegacije se u prilogu nalaze zaključci Vijeća o Bjelarusu kako ih je Vijeće (vanjski poslovi) odobrilo 19. veljače 2024.

Zaključci Vijeća o Bjelarusu

1. Vijeće ponovno potvrđuje svoje zaključke o Bjelarusu od 12. listopada 2020., u kojima je utvrđena EU-ova politika prema Bjelarusu.
2. EU je solidaran sa stanovništvom Bjelarusu. Vijeće ističe svoju nepokolebljivu potporu težnji bjeloruskog stanovništva za slobodnim, demokratskim, suverenim i neovisnim Bjelarusom koji je dio mirne i prosperitetne Europe.
3. Vijeće je i dalje duboko zabrinuto zbog pogoršanja stanja ljudskih prava u Bjelarusu i oštro osuđuje kontinuirane kampanje progona i zastrašivanja koje bjeloruski režim provodi protiv svih segmenata bjeloruskog društva, među ostalim boraca za ljudska prava, novinara, neovisnih sindikalista, predstavnika civilnog društva i pripadnika nacionalnih manjina. Izražava žaljenje zbog toga što su politički zatvorenici i dalje zatvoreni u užasnim uvjetima, što su izloženi mučenju i zlostavljanju, bez pristupa osnovnim zdravstvenim uslugama, te što su mnogi od tih zatvorenika već dugo zadržani bez kontakta sa svojim odvjetnicima i rodbinom. EU poziva na trenutačno i bezuvjetno puštanje na slobodu svih političkih zatvorenika i njihovu učinkovitu rehabilitaciju. Također poziva bjeloruske vlasti da ukinu smrtnu kaznu i da, kao prvi korak u tom smjeru, uvedu moratorij.
4. Vijeće ističe da se zbog dosad nezabilježene razine represije, među ostalim protiv civilnog društva i neovisnih medija, te ograničenja u pogledu političkog sudjelovanja narušava potencijal za pravednost i legitimnost parlamentarnih i lokalnih izbora koji su zakazani za 25. veljače 2024. EU izražava žaljenje zbog toga što su bjeloruske vlasti odlučile da neće pozvati misiju za promatranje izbora u sklopu Ureda za demokratske institucije i ljudska prava (ODIHR) pri Organizaciji za europsku sigurnost i suradnju (OEES) da nadgleda predstojeće izbore, što je u suprotnosti s njihovim međunarodnim obvezama.
5. Vijeće nastavlja podupirati demokratsko pravo bjeloruskog stanovništva da izabere svoje predstavnike putem slobodnih i poštenih izbora. EU poziva bjeloruske vlasti da se uključe u istinski i uključiv dijalog sa svim elementima društva u cilju održavanja slobodnih i poštenih izbora, uz promatrače OEES-a/ODIHR-a i u skladu s međunarodno priznatim standardima.
6. Vijeće ponovno ističe svoju predanost tome da osobe odgovorne za kršenja i povrede ljudskih prava budu privedene pravdi. Teška kršenja ljudskih prava i dalje se provode u cilju represije nad bjeloruskim društvom i ušutkivanja svih onih za koje se smatra da se protive režimu. Prema navodima Ureda visokog povjerenika za ljudska prava neka od tih kršenja mogla bi se smatrati zločinima protiv čovječnosti.
7. U vezi s time EU ponovno potvrđuje da je važno da Vijeće UN-a za ljudska prava kontinuirano prati stanje ljudskih prava u Bjelarusu i pozdravlja rad posebne izjaviteljice za stanje ljudskih prava u Bjelarusu, visokog povjerenika Ujedinjenih naroda za ljudska prava i Međunarodne platforme za odgovornost u pogledu Bjelarusu. EU poziva bjeloruske

vlasti da u potpunosti surađuju s međunarodnim i regionalnim mehanizmima za ljudska prava. Primjena univerzalne nadležnosti također je važan alat za sprečavanje i suzbijanje nekažnjavanja te za promicanje preuzimanja odgovornosti na međunarodnoj razini.

8. Vijeće osuđuje dekret od 4. rujna 2023., koji je potpisao Lukašenko i kojim se ograničavaju izdavanje putovnica i druge konzularne usluge za bjeloruske državljane u inozemstvu i ponovno ističe svoju predanost nastavku pružanja potpore bjeloruskim građanima u EU-u koji su pobjegli od represije, među ostalim koordiniranim naporima među državama članicama EU-a.
9. Vijeće oštro osuđuje kontinuiranu potporu koju bjeloruski režim pruža agresivnom ratu Rusije protiv Ukrajine i poziva Bjelarus da se suzdrži od takvog djelovanja i da se pridržava svojih međunarodnih obveza. Bjelarus mora prestati biti suučesnikom u agresivnom ratu Rusije protiv Ukrajine. EU osuđuje najave Rusije da namjerava razmjestiti nuklearno oružje na bjeloruskom državnom području i da je u tu svrhu postignut sporazum između Rusije i Bjelarus. Te su najave u suprotnosti s međunarodnim obvezama Bjelarus u okviru Memoranduma iz Budimpešte i njima se doprinosi daljnjem rastu napetosti. Vijeće također osuđuje umiješanost bjeloruskog režima u nezakonitu deportaciju ukrajinske djece i ponovno poziva Bjelarus da odmah osigura njihov siguran povratak u Ukrajinu. Europska unija i dalje je predana suverenitetu i neovisnosti Bjelarus.
10. Vijeće nadalje oštro osuđuje hibridne napade na vanjskim granicama EU-a, uključujući instrumentalizaciju migranata u političke svrhe koju provodi bjeloruski režim uz umiješanost Rusije. EU će i dalje iskazivati solidarnost s državama članicama koje su time pogođene.
11. Vijeće ističe da su sigurnost i zaštita nuklearnih postrojenja ključni prioritet EU-a. U tom kontekstu EU izražava zabrinutost zbog brojnih neriješenih sigurnosnih pitanja u bjeloruskoj nuklearnoj elektrani i potiče Bjelarus da se pridržava najviših međunarodnih standarda u području zaštite okoliša i nuklearne sigurnosti te da hitno provede EU-ove preporuke o stres testovima.
12. Vijeće je uvelo ciljane sankcije kao odgovor na represiju, nepravilnosti u izbornom procesu, poticanje i organizaciju nezakonitih prelazaka granice, kršenja ljudskih prava i sudjelovanje vlasti u agresivnom ratu Rusije protiv Ukrajine. EU je u skladu sa svojim postupnim pristupom spreman poduzeti daljnje ciljanje mjere ograničavanja dokle god bjeloruske vlasti i dalje budu tako postupale.
13. Vijeće izražava duboku zabrinutost zbog postupaka Lukašenkova režima koji utječu na nacionalni identitet Bjelarus i ponovno potvrđuje svoju predanost podupiranju i promicanju bjeloruskog jezika i kulture. EU podsjeća na važnost međuljudskih kontakata, među ostalim uz potporu mobilnosti, mladima i kulturnim aktivnostima, u skladu s načelima sadržanima u zaključcima Vijeća iz 2020. Obični bjeloruski građani i dalje mogu ostvarivati koristi od Sporazuma između EU-a i Bjelarus o pojednostavnjenju izdavanja viza.

14. Vijeće bjelorusko civilno društvo smatra važnim partnerom u okviru Istočnog partnerstva i podsjeća na to da je Istočno partnerstvo i dalje otvoreno za budući demokratski Bjelarus.
15. EU će nastaviti podupirati bjelorusko civilno društvo i demokratske snage. U tom kontekstu Vijeće pozdravlja osnivanje savjetodavne skupine između EU-a i bjeloruskog civilnog društva i demokratskih snaga, kao i koordinaciju pomoći u okviru sastanaka visokih dužnosnika te izražava potporu njihovu daljnjem djelovanju. EU također pozdravlja suradnju Vijeća Europe s bjeloruskim demokratskim snagama i civilnim društvom u sklopu njegove kontaktne skupine.
16. EU podupire i pohvaljuje napore bjeloruskih demokratskih snaga i civilnog društva te prima na znanje njihovu proeuropsku opredijeljenost. U europskoj obitelji postoji mjesto za budući demokratski Bjelarus. Nakon što Bjelarus započne demokratsku tranziciju, EU će mu pružiti potporu u stabilizaciji gospodarstva i institucijskoj reformi. Cilj nam je doprinijeti izgradnji otpornosti i poticanju demokratskih reformi, otvaranju novih radnih mjesta i poboljšanju životnog standarda stanovništva, među ostalim putem sveobuhvatnog plana za gospodarsku potporu demokratskom Bjelarusu u iznosu do tri milijarde eura.
17. EU ustraje u svojoj snažnoj predanosti tome da Bjelarus i dalje bude jedan od glavnih prioriteta na međunarodnoj razini. Stanovnicima Bjelarusa jamčimo da je Europska unija i dalje usredotočena na njihovu dobrobit, njihova ljudska prava i njihovo pravo na prosperitetnu budućnost u demokratskom Bjelarusu.
